

Pracovná skupina pre osivá

Miesto stretnutia: COPA-COGECA, Rue de Trèves 61, 1040 Brusel

Dátum stretnutia: 9. februára 2024

Účastník stretnutia: Konzorcium

Názov aktivity: Pracovná skupina pre osivá

Predseda: Predseda Thor Gunnar Kofoed (DK).

Podrobný popis aktivity:

Situácia na trhu s osivami

FI reprezentant referoval o možnom nedostatku osív na jarný výsev. Prípadné rozhodnutie o využití krízovej rezervy budú musieť prijať najneskôr v polovici marca.

BE reprezentant uviedol, že 85 % zásob osív pšenice sa predalo, BE trh s osivami je prepojený s DE a FR. Vzhľadom na pokles produkcie zemiakov je ich nedostatok na výsadbu, problémom je aj výskyt viróz, čo malo dopad na zvýšenie cien.

FR reprezentant referoval o priemernej úrode osív v roku 2023 a o komplikovaných podmienkach na prelome 2023/24, čo malo dopad aj na osivá pre ozimné plodiny. Tento rok je veľký dopyt po osivách jarných plodín, najmä obilnín. Ceny sa zlepšili, najmä u osív obilnín. Podmienky boli priaznivé pre kukuricu, preto bola produkcia o 10-15 % vyššia ako sa očakávalo. Rok 2023 bol pozitívny aj z pohľadu produkcie osív zeleniny.

DK reprezentant referoval o slabej produkcii osív v roku 2023, produkcia osív zeleniny bola katastrofálna, tohtoročná produkčná plocha by mala byť o 30-40 % väčšia.

SE reprezentantka referovala o podobnej situácii ako vo FI.

IE reprezentant informoval o dostatku osív jarného jačmeňa a ovsa na osiatie rovnakých plôch ako v roku 2023. Kvôli daždivému počasiu ale nemohli zasiať naplánované množstvo ozimnej pšenice.

PL reprezentant informoval o dostatku osív na výsev ozimných obilnín, očakávajú ale nedostatok sadbových zemiakov, najmä z dôvodu výskytu viróz.

UK reprezentant uviedol, že 70 % pestovateľov plánuje zasiať viac jarných plodín, ale viac než 60 % nemá k dispozícii osivo z úrody 2023 a menej než 40 % pestovateľov si dokázalo zaistiť potrebné množstvo certifikovaného osiva na jarný výsev.

Na záver predsedajúci zhrnul informácie, že po mnohých rokoch dostupnosti osív všetkých druhov plodín čelia tento rok poľnohospodári ich nedostatku, čo bude treba riešiť vlastnými osivami, ale s rizikom nižšej kvality. Preto je nevyhnutné prejednať, ako navýšiť produkciu kvalitných osív, najmä obilnín a zemiakov.

Nové genomické techniky (NGTs)

Sekretariát informoval o prijatom stanovisku Parlamentu k legislatívnemu návrhu Komisie ohľadom systému schvaľovania NGT rastlín. Aktuálne všetky NGT rastliny podliehajú rovnakým právnym predpisom ako geneticky modifikované organizmy (GMO). Parlament vo svojom stanovisku zachováva 2 kategórie NGT rastlín, ako navrhuje Komisia: NGT rastliny kategórie 1 sú rovnocenné s konvenčnými rastlinami na základe splnenia kritérií opísaných v prílohe 1, ktoré po novom zohľadňujú aj polyploidné rastliny. Oproti pôvodnému návrhu Komisie Parlament navrhuje, aby NGT rastliny tolerantné voči herbicídum boli zaradené do kategórie 2, s čím sekretariát C-C nesúhlasí. Parlament ďalej požaduje zakázať všetky patenty na všetky NGT rastliny, rastlinný materiál, jeho časti, genetické informácie a procesné vlastnosti, ktoré obsahujú.

(Celý prijatý text Parlamentu je priložený v samostatnej prílohe k zápisu v českom jazyku.)

Situácia v Rade je ešte komplikovanejšia, členské štáty zatiaľ nedosiahli dohodu v mnohých témach.

Diskusia:

Predseda júci označil prijatý text Parlamentu za nie ideálny, ale ani nie najhorší. Ohľadom patentov majú C-C dlhodobo prijatú jasnú pozíciu – odmietnutie, v tomto je pozícia Parlamentu pozitívna. Odporučil preto pred zahájením rokovania vypracovať zoznam odporúčaných zmien textu. Odporučil činnosť koordinovať s organizáciou EuroSeeds.

DK reprezentant upozornil na nutnosť používania NGTs na produkciu zemiakov.

FI reprezentantka vyjadrila svoje rozhorčenie, že niektorí politici, ktorí o návrhu hlasujú, nie sú oboznámení s dokumentáciou o NGTs.

PL reprezentant všeobecne odmietol patenty pre poľnohospodársky sektor a podľa neho PL vláda nepodporí zahrnutie NGTs do patentového zákona.

Reprodukčný materiál rastlín (PRM)

Dňa 5. 7. 2023 predložila Európska komisia návrh nariadenia o produkcii rastlinného reprodukčného materiálu a jeho uvádzaní na trh. V súvislosti s návrhom o PRM a reprodukčnom materiáli lesných drevín predložilo ES PRES v decembri 2023 správu o dosiahnutom pokroku Európskej rade. Súčasné BE PRES plánuje pokračovať na technickej úrovni.

V Parlamente je vo výbore AGRI spravodajcom H. Dorfmann (IT, EPP), v ENVI Ch. Clergeau (FR, S&D). ENVI by mal hlasovať o stanovisku 7. – 11. 3. a AGRI 19. 3. 2024.

(Celý prijatý text Parlamentu je priložený v samostatnej prílohe k zápisu v českom jazyku.)

SUR

Sekretariát informoval o prehlásení predsedníčky Komisie počas plenárneho zasadnutia Parlamentu dňa 6. 2., keď uviedla, že navrhne kolégiu komisárov stiahnutie tohto návrhu. Očakáva sa, že Komisia predloží nový návrh, sekretariát bude ďalší vývoj sledovať.

Vlastné osivá fariem

Polnohospodári častejšie využívajú takéto osivá kvôli nedostatku osív na trhu, tým pádom sami prijímajú riziko napr. nižšej kvality alebo rizika nákaz. Tému plánuje podrobnejšie prediskutovať aj organizácia EuroSeeds.

Výmena názorov so zástupcom BE PRES o PRM a NGTs

PRM: Prvé zasadnutie pracovnej skupiny Rady počas BE PRES prebehlo v januári, ďalšie prebehne v marci. Za hlavné problematické prvky, ktoré vzbudzujú obavy členských štátov, označili nárast administratívnej záťaže ako pre členské štáty, tak aj pre prevádzkovateľov.

V diskusii predsedajúci označil za zásadné prístupné informácie o rozmnožovacom materiáli rastlín pre poľnohospodárov, tieto informácie musia byť oficiálne skontrolované nezávislými autoritami aj napriek tomu, že pôjde o zložitú administratívnu činnosť. Varoval aj pred sprístupnením trhu EÚ rizikovým osivám z niektorých štátov (napr. UA), kde hrozí zavlečenie chorôb a nákaz rastlín.

FI reprezentant upozornil, že EÚ je významným vývozcom kvalitných osív, pričom obchodní partneri majú veľkú dôveru v európsky systém, preto ju nemôže nová legislatíva ohroziť.

DK reprezentant označil nové vyšľachtené odrody za možnú cestu k dosahovaniu udržateľnosti.

NGTs: Predchádzajúce ES PRES venovalo téme veľkú pozornosť, BE PRES na jeho činnosť naviazalo a v januári 2024 ustanovilo v Rade špecifickú pracovnú skupinu. BE PRES naviazalo aj na myšlienku vytvorenia štúdie, navyiac navrhuje aj vytvorenie expertnej skupiny z jednotlivých členských štátov, ktorá by monitorovala situáciu na trhu a dodávala Komisii podkladové materiály na zamýšľanú štúdiu. V Rade je situácia komplikovanejšia ako v Parlamente, ktorý svoju pozíciu už prijal a je pripravený na zahájenie dialógu.

V diskusii predsedajúci upozornil na európsku výnimku z uplatňovania zákona o duševnom vlastníctve na osivá. Argument o nutnosti prijatia patentov na odrody vzniknuté NGTs kvôli ich nákladnému vývoju nie je správny. Upozornil, že v prípade ich zavedenia budú musieť všetci šľachtitelia využívať služby právnikov, čo spôsobí zánik malých a stredných šľachtiteľských podnikov. Výsledkom bude zdraženie a väčšia nedostupnosť osív. Odporučil preto odmietnutie patentov.

Rôzne

Sekretariát C-C informoval o zasadnutí CDG dňa 5. 3. 2024, kde bude prezentovať aktuálnu situáciu ohľadom nedostatku výsadbových zemiakov a osív na jarný výsev obilnín.

Prínos aktivity pre poľnohospodárov v SR:

Prenos informácií pre členov SPPK k danej problematike.

Vyplyvajúce úlohy pre SPPK:

Pre SPPK nevyplývajú zo zasadania žiadne úlohy.

